

Türkmenistanyň Adalat ministrligi
tarapyndan 2013-nji ýylyň 15-nji
noýabrynda 711 san bilen bellige alyndy

Türkmenistanyň Maliýe ministriniň
2013-nji ýylyň 24-nji oktýabryndaky
№ 156-Ö buýrugy bilen tassyklandy

MALIÝE HASABATLYLYGyny BERMEGIŇ TERTIBI

1. UMUMY DÜZGÜNLER

1. Şu Maliýe hasabatlylygyny bermegiň Tertibi (mundan beýläk – tertip) "Buhgalterçilik hasaba alnyşy we maliýe hasabatlylygy hakynda" Türkmenistanyň kanunyna, maliýe hasabatlylygynyň milli standartlaryna laýyklykda işlenip taýýarlanylady we maliýe hasabatlylygyny bermegiň tertibini kesgitleýär.

2. Maliýe hasabatlylygy – bu kärhananyň maliýe ýagdaýy we onuň işiniň maliýe netijeleri baradaky maglumatlary düzümläýin görnüşde bermekdir. Maliýe hasabatlylygynyň maksady kärhananyň maliýe ýagdaýy we onuň işiniň maliýe netijeleri we pul serişdeleriniň hereketi barada peýdalanyjylaryň giň topary tarapyndan ykdysady çözümler kabul edilende olara peýdaly bolup biljek maglumatlary bermekden ybaratdyr. Maliýe hasabatlylygy ýolbaşçylaryň kärhananyň serişdelerini dolandyrmak boýunça işleriniň netijelerini hem görkezýär.

3. Maliýe hasabatlylygyny bermek maksatlarynda ykdysady subýektler (mundan beýläk – subýektler) şular ýaly bölünýär:

a) täjirçilik kärhanasy – jemgyýetiň isleglerini kanagatlandyrmak we peýda almak maksady bilen, önüm öndürmek, harytlary ýerlemek, işleri ýerine ýetirmek we hyzmat etmek üçin "Kärhanalar hakynda" Türkmenistanyň Kanununa laýyklykda döredilýän ykdysady işiň özbaşdak subýekti;

b) döwlet býujet edarasy – işleri dolulygyna ýa-da bölekleyin býujetden maliýeleşdirilýän, dolandyryşy, durmuş-medeni wezipelerini we täjirçilik häsiýeti bolmadyk beýleki wezipeleri amala aşyrmak üçin döredilen edara;

ç) kiçi we olta telekeçilik kärhanasy – bu "Kiçi we orta telekeçiligi döwlet tarapyndan goldamak hakynda" Türkmenistanyň Kanunyna laýyklykda kiçi we orta telekeçilik subýektlerine degişli bolan subýektlerdir, şeýle hem işgärleriniň ortaça sanaw sany boýunça kiçi we orta telekeçilik subýektleriniň işgärleriniň ortaça sanaw sanyna laýyk gelýän daşary ýurt maýa goýumlary bolan subýektlerdir.

Öz işlerini "Jemgyýetçilik guramalary hakynda" Türkmenistanyň Kanunyna laýyklykda amala aşyran jemgyýetçilik guramalary, şeýle hem işleri maksatlaýyn serişdeleriň hasabyna maliýeleşdirilýän, dolandyryş wezipelerini ýa-da täjirçilik häsiýeti bolmadyk beýleki wezipeleri amala aşyran daşary ýurt kompaniýalarynyň wekilhanalary we şahamçalary maliýe hasabatlylygyny düzmek we bermek maksatlarynda döwlet býujet edaralaryna deňleşdirilýärler we döwlet býujet edaralary üçin tassyklanan maliýe hasabatlylygynyň toplumyny berýärler.

4. Türkmenistanyň Maliýe ministrligi tarapyndan tassyklanan maliýe hasabatlylygynyň toplumyny ähli subýektler berýärler, salgyt salmagyň ýeňillikli ulgamy degişli bolan iş boýunça hususy telekeçiler we karz edaralary muňa girmeyär.

5. Subýektler Türkmenistanyň Maliýe ministrligi tarapyndan tassyklanan maliýe hasabatlaryny şu tertipde berýärler:

täjirçilik kärhanalary – täjirçilik kärhanalary üçin maliýe hasabatlylygynyň milli standartlaryna we Maliýe hasabatlylygyny düzmegiň we bermegiň konsepsiýasyna laýyklykda, täjirçilik kärhanalary üçin umumy maksatly maliýe hasabatlylygynyň toplumyny we täjirçilik kärhanalary üçin aralykdaky maliýe hasabatlylygynyň toplumyny;

döwlet býujet edaralary we jemgyýetçilik guramalary, daşary ýurt kompaniýalarynyň wekilhanalary hem-de şahamçalary - döwlet býujet edaralary üçin maliýe hasabatlylygynyň milli standartlaryna we Maliýe hasabatlylygyny düzmegiň we bermegiň konsepsiýasyna laýyklykda, döwlet býujet edaralary üçin umumy maksatly maliýe hasabatlylygynyň toplumyny we döwlet býujet edaralary üçin aralykdaky maliýe hasabatlylygynyň toplumyny;

kiçi we orta telekeçilik kärhanalary - kiçi we orta telekeçilik kärhanalary üçin maliýe hasabatlylygynyň milli standartyna we Maliýe hasabatlylygyny düzmegiň we bermegiň konsepsiýasyna laýyklykda, kiçi we orta telekeçilik kärhanalary üçin ýönekeýleşdirilen maliýe hasabatlylygynyň toplumyny we kiçi we orta telekeçilik kärhanalary üçin aralykdaky ýönekeýleşdirilen maliýe hasabatlylygynyň toplumyny.

6. Maksatlaýyn wezipeli maliýe hasabatlylygynyň toplumu şeýle hasabatlylygyň berilmegini talap etmäge hukugy bolan peýdalanyjylar tarapyndan bellenilýär.

Subýektler Türkmenistanyň Maliýe ministrligi tarapyndan, onuň maliýe ýagdaýyna baha bermek we degişli maglumatlary seljermek maksady bilen, talap edilen görnüşdäki maliýe hasabatlylygyny bermäge borçludyr.

7. Umumy maksatly maliýe hasabatlylygy – bu maliýe ýyly üçin hasabatlylyk bolup, ol özleriniň maglumatlara bolan anyk isleglerine laýyk gelýän hasabatlaryň berilmegini talap etmäge mümkinçiligi bolmadyk peýdalanyjylaryň zerurlyklaryny kanagatlandyrmak üçin niýetlenendir.

Aralykdaky maliýe hasabatlylygy – bu aralyk döwür üçin hasabatlylyk bolup, ol maliýe hasabatlylygynyň doly toplumyny ýa-da gysgaldylan maliýe hasabatlylygynyň toplumyny öz içine alýar.

8. Maliýe hasabatlylygynyň doly toplumu şulary öz içine alýar:

maliýe ýagdaýy barada hasabat;

jemi peýda barada hasabat (döwlet býujet edaralary üçin girdejiler we çykdajylar barada hasabat);

maýadaky üýtgemeler barada hasabat (döwlet býujet edaralary üçin arassa aktiwlerdäki/maýadaky üýtgemeler barada hasabat);

pul serişdeleriniň hereketi barada hasabat;

bellikler.

9. Subýektiň maliýe hasabatlylygy onuň şahamçalarynyň, wekilhanalarynyň we beýleki aýrybaşga birlikleriniň işiniň görkezijilerini hasaba almak bilen düzülýär.

Maliýe ýagdaýy barada hasabat

10. Maliýe ýagdaýy barada hasabat subýektiň serişdeleri (aktiwleri), serişdelere bildirilen talaplar (borçnamalar) we arassa aktiwler (hususy maýasy/serişdeleriň galyndysy) barada maglumat berýär.

11. Maliýe ýagdaýy barada hasabatda aktiwler, borçnamalar we maýa mazmuny boýunça toparlara jemlenýär: aktiwler geçginliligiň ýokarlanylş derejesi boýunça, borçnamalar bolsa üzülmeli möhletleri boýunça ýerleşdirilýär.

12. Maliýe ýagdaýy barada hasabat hasabat senesine görä kärhananyň emläk we maliýe ýagdaýyny häsiýetlendirýär.

13. Maliýe ýagdaýy barada hasabat resminamalar bilen tassyklanylýan, barlanan buhgalterçilik ýazgylarynyň esasynda düzülýär. Hasabat düzülmezinden öň dolanyşyklar we jikme-jik hasaplar boýunça galyndylar Baş kitapdaky jemleýji hasaplar boýunça alnan dolanyşyklar we galyndylar bilen deňeşdirilýär.

14. Maliýe ýagdaýy barada hasabat düzülmezinden öň taýýarlyk işi geçirilýär: hasaplar ýapylýar, utgaşýan hasabat döwürleri boýunça harajatlar paýlanýar, dürli hasaba alyş registrlerindäki we umumylaşdyryjy wedomostlardaky jemler hasaplanýar we deňeşdirilýär, galyndylaryň hakykylygyny tassyklaýan tükelleme geçirilýär.

15. Maliýe ýagdaýy barada hasabatda hasabat senesiniň ahyryndaky ýagdaýa görä ("Hasabat senesiniň ahyryndaky ýagdaýa görä") maglumatlardan başga-da, hasabat döwrüniň başyndaky ýagdaýa görä ("Hasabat senesiniň başyndaky ýagdaýa görä") maglumatlar hem getirilýär.

Jemi peýda barada hasabat (döwlet býujet edaralary üçin girdejiler we çykdaýylar barada hasabat)

16. Jemi peýda barada hasabatda (döwlet býujet edaralary üçin girdejiler we çykdaýylar barada hasabatda) hasabat döwründe ykrar edilen girdejileriň we çykdaýylaryň ähli görnüşleri, şeýle hem geçen ýylyň degişli döwrüniň şonuň ýaly görkezijileri berilýär.

17. Hasabat döwründe amal işinden we amal däl işinden alnan peýda (ýitgi), şeýle hem gaýry jemi peýda aýratyn görkezilýär.

18. Subýektiň hasabat döwründäki işiniň maliýe netijelerini anyklamak üçin, hasabat döwrüne degişli ähli çykdaýylary hasaplap ýazmagy geçirmeli: zähmete hak tölemek boýunça hasaplamalar; salgytlaryň hasaplamalary; býujetden daşary gaznalara geçirimler; jaý, enjamlar, ulaglar üçin kärende tölegleri; işgärleri taýýarlamak üçin geçirimler; banklardan alnan karzlar we nesýeler boýunça göterimler; hasabat döwrüne degişli beýleki ähli çykdaýylar.

Maýadaky üýtgemeler barada hasabat (döwlet býujet edaralary üçin arassa aktiwlerdäki/maýadaky üýtgemeler barada hasabat)

19. Maýadaky üýtgemeler barada hasabat (döwlet býujet edaralary üçin arassa aktiwlerdäki/maýadaky üýtgemeler barada hasabat) hususy maýanyň bardygyny we onuň ähli görnüşleriniň hereketini görkezýär.

20. Kärhananyň maýasyndaky (arassa aktiwlerindäki) üýtgemeler hasabat döwründe çykarylan paýnamalary satyn alýan, olaryň peýdasyna diwidendler hasaplanyp ýazylýan we tölenilýän hususyýetçiler (eýeler) bilen amallaryň (býujet serişdeleriniň hasabyna maliýeleşdirmek bilen bagly amallaryň) netijesinde, şeýle hem paýlanmadyk peýdanyň toplanmagynyň, emlägiň dürli görnüşlerine gaýtadan baha bermegiň hasabyna bolup geçýär. Umumy görnüşde bu üýtgemeler hasabat döwründe arassa aktiwleriň üýtgemeginde ýa-da öndürijilikli maýanyň fiziki ululygynda ýüze çykýar.

21. Hasabat döwründe kärhananyň maýasyndaky (arassa aktiwlerindäki) üýtgemeler şol döwürde onuň arassa aktiwleriniň artandygyny ýa-da azalandygyny görkezýär. Döwürde maýadaky (arassa aktiwlerdäki) umumy üýtgemeler şu girdeji we çykdaýy maddalarynyň peýdanyň ýa-da ýitginiň düzümünde ykrar edilendigine ýa-da gönüden-göni maýadaky üýtgemelere degişli edilendigine garamazdan, hasabat döwrüniň dowamynda kärhananyň işiniň netijesinde alnan ýitgileri goşmak bilen, girdejileriň we çykdaýylaryň umumy möçberinden ybaratdyr.

Pul serişdeleriniň hereketi barada hasabat

22. Pul serişdeleriniň hereketi barada hasabatda döwürde amal, maýa goýum we maliýe işinden gelip gowşan pul serişdelerini we tölegleri topara bölmek arkaly pul serişdelerindäki we olaryň ekwiwalentlerindäki üýtgemeler barada maglumatlar berilýär.

23. Pul serişdeleriniň hereketi barada hasabatda hasabat döwrüniň maglumatlaryndan başga-da, geçen ýylyň degişli döwründe pul serişdeleriniň akymalary baradaky maglumatlar getirilmelidir.

Maliýe hasabatlylygyna degişli bellikler

24. Maliýe hasabatlylygyna degişli bellikler maliýe hasabatlylygyny düzmegiň esaslaryny (täjirçilik kärhanalary, döwlet býujet edaralary ýa-da kiçi we orta telekeçilik kärhanalary üçin maliýe hasabatlylygynyň milli standartlaryna laýyk gelyändigini barada beýannama), hasabat alyş syýasatynda ulanylýan ähmiýetli jähtleri, standartyň talap edýän we maliýe ýagdaýy barada hasabatda, jemi peýda barada hasabatda, maýadaky üýtgemeler barada hasabatda we pul serişdeleriniň hereketi barada hasabatda gönüden-göni görkezilmedik maglumatlary, şeýle hem görkezilen hasabatlaryň islendik birine düşünmek maksady bilen goşmaça maglumatlary açýar.

25. Bellikler tertipleşdirilen görnüşde berilmelidir, onda maliýe ýagdaýy barada hasabatlyň, jemi peýda barada hasabatlyň, maýadaky üýtgemeler barada

hasabatnyň we pul serişdeleriniň hereketi barada hasabatnyň her bir maddasy belliklerdäki degişli maglumatlara atanaklaýyn salgylanma bilen üpjün edilmelidir.

II. MALIÝE HASABATLYLYGYNÝŇ BERILÝÄN DÖWRI WE MÖHLETLERI

26. Maliýe hasabatlylygyna buhgalterçilik resminamalaryna gol çekmäge hukugy bolan adamlar tarapyndan gol çekilýär.

27. Umumy maksatly maliýe hasabatlylygy we ýönekeýleşdirilen maliýe hasabatlylygy üçin 1-nji ýanwardan başlap 31-nji dekabry hem öz içine alýan senenama ýyly hasabat döwri bolup durýar.

28. Aralykdaky maliýe hasabatlylygy hasabat ýylynyň başyndan ösýän jem bilen düzülýär. Aralykdaky maliýe hasabatlylygy üçin çärýek hasabat döwri bolup durýar. Aralykdaky ýönekeýleşdirilen maliýe hasabatlylygy üçin ýarym ýyl hasabat döwri bolup durýar.

29. Täze döredilen subýekt üçin ilkinji hasabat döwri bolup onuň döwlet tarapyndan bellige alnan senesinden başlap, degişli ýylyň 31-nji dekabryny hem öz içine alýan döwür hasaplanylýar.

30. Dowam edýän ýylyň dördünji çärýeginde döredilen ykdysady subýekt üçin geljek ýylyň 1-nji ýanwaryndan başlap 31-nji dekabryny hem öz içine alýan döwür onuň üçin ilkinji hasabat döwri hasaplanylýar. Şonuň bilen birlikde ykdysady subýektiň dowam edýän ýyldaky ykdysady işiniň faktlary geljek ýylyň maliýe hasabatlylygynda beýan edilýär.

31. Ýatyrylýan subýekt üçin hasabat ýylynyň 1-nji ýanwaryndan onuň Türkmenistanyň kanunçylygynda bellenen tertipde ýatyrylýan senesine çenli döwür hasabat döwri bolup durýar.

32. Subýektler maliýe hasabatlylygyny şu edaralara berýärler:
esaslandyryş resminamalaryna laýyklykda esaslandyryja;
subýektiň bellige alnan ýerindäki döwlet statistikasyna;
subýektiň bellige alnan ýerindäki döwlet salgyt gullugy edarasyna;
döwlet häkimiýeti we dolandyryş edaralaryna, ýerine ýetiriji ýerli häkimiýet we ýerli öz-özüni dolandyryş edaralaryna we maliýe hasabatlylygyndan beýleki peýdalanyjylara (ýokarda durýan ministrliklere, pudak edaralaryna, önümçilik birleşiklerine; ykdysadyýet we maliýe gullugy edaralaryna);
subýektiň garaýşyna görä, maliýe hasabatlylygyndan beýleki peýdalanyjylara.

33. Subýektleriň maliýe hasabatlylygyny bermeli möhletleri:

Subýektleriň görnüşleri	Aralykdaky we ýönekeýleşdirilen aralykdaky hasabatlylyk hasabat senesiniň yzýanyndaky aýyň	Umumy maksatly we ýönekeýleşdirilen hasabatlylyk hasabat ýylynyň yzýanyndaky ýylyň
Subýektler (daşary ýurt maýa	20-sinde	1-nji fewralyndan

goýumlary bolan subýektlerden başga)		gijä galman
Daşary ýurt maýa goýumlary bolan subýektler	25-sinde	15-nji martyndan gijä galman
Önümçilik birleşikleri, birleşikler jemlenen hasabatlylygyny berýärler	25-sinde	1-nji martyndan gijä galman
Ministrlikler we pudak edaralary jemlenen hasabat berýärler Paýdarlar jemgyýetleri jebislendirilen maliýe hasabatlylygyny berýärler	hasabat döwri tamamlanandan soň 35 günden gijä galman	25-nji martyndan gijä galman

34. Türkmenistanyň Maliýe ministrliginiň, olaryň möçberine baglylykda, aýry-aýry ministrlkler we pudak edaralary üçin maliýe hasabatlylygynyň berilmeli möhletlerini:

has irki möhletlere bellemäge;

Türkmenistanyň Baş döwlet salgyt gullugyny hem-de Türkmenistanyň Statistika baradaky döwlet komitetini habardar etmek bilen, berilmeli möhletini 10 güne çenli uzaltmaga haky bardyr.

35. Maliýe hasabatlylygynyň berilmeli senesiniň dynç günü (işlenilmeýän gün) bilen gabat gelýän ýagdaýlarynda hasabatlylygyň berilmeli möhleti şol günün yzyýandyky birinji iş gününe geçirilýär.

36. Şu Tertipde göz önünde tutulan edaralara berilmezinden öň subýektleriň maliýe hasabatlylygyna seredilýär we olar esaslandyryş resminamalarynda hem-de beýleki kadalaşdyryjy hukuk namalarynda göz önünde tutulan tertipde tassyklanýar.

37. Subýektiň maliýe hasabatlylygy Türkmenistanyň milli pulunda – manatda düzülmelidir.

38. Maliýe hasabatlylygynyň başky (titul) sahypasynyň görkezijileri bellenen tertipde bellige alnan esaslandyryş resminamalaryna laýyklykda doldurylýar.

39. Maliýe hasabatlylygy kagyz göterijilerde berilýär. Tehniki mümkinçilikler bar bolan mahalynda subýekt maliýe hasabatlylygynyň nusgalaryny elektron göterijilerde hem berip biler.

40. Ykdysady subýektler (açyk görnüşli paýdarlar jemgyýetleri, paýdarlar täjirçilik banklary, maýa goýum we beýleki gaznalar, şol sanda daşary ýurt maýasynyň gatnaşmagyndaky gaznalar) hasabat ýyly üçin jemagat bähbidini emele getirýän maliýe hasabatyny, auditor netijenasyny hem goşmak bilen hasabat ýylynyň soňundan gelýän ýylyň 1-nji iýulyndan gijä galman çap etmäge borçludylar.

41. Ýyllyk maliýe hasabaty neşir edilýän köpçülikleýin habar beriş serişdelerinde, Internet-saýtlarynda çap edilip bilner, broşýuralarda, bukletlerde we hasabatlylygyň peýdalanyjylaryna elýeter bolan beýleki neşirlerde bolup biler.

III. JEBISLENDIRILEN MALIÝE HASABATLYLYGY

42. Jebislendirilen maliýe hasabatlylygy –subýektleriň toparynyň maliýe hasabatlylygy bolup, ol bir (ýeke-täk) subýektiň maliýe hasabatlylygy hökmünde berilýär.

43. Salgyt salmagyň ýeňillikli ulgamy degişli bolan iş boýunça hususy telekeçilerden we karz edaralardan başga subýektleriň topary jebislendirilen maliýe hasabatlylygyny düzmegiň ýörelgelerini we kadalaryny belleýän maliýe hasabatlylygynyň milli standartlaryna laýyklykda jebislendirilen maliýe hasabatlylygyny düzmelidirler we bermelidirler.

44. Düýp kärhana (dolandyryş edarasy, birleşik, ministrlik, pudak edarasy edarasy) özüniň golçur kärhanalaryna (tabynlykdaky kärhanalara) goýlan maýa goýumlaryny jebislendirýän jebislendirilen maliýe hasabatlylygyny bermelidir.

45. Düýp kärhana jebislendirilen maliýe hasabatlylygyny bermekden şu ýagdaýlarda boşadylýar, eger-de:

a) onuň özi beýleki bir kärhananyň doly ýa-da bölekleyin eýeçiligindäki golçur kärhana bolup durýan bolsa we başga bir ýagdaýda ses bermek hukugy bolmajak eýeleri hem goşmak bilen, beýleki eýeleriniň düýp kärhananyň jebislendirilen maliýe hasabatlylygyny bermejekdigi barada habarly edilen we olaryň oňa garşy bolmadyk halatynda;

b) düýp kärhananyň bergi we paý gurallary açyk bazarda (içerki we daşarky gazna biržalarynda ýa-da ýerli we sebitlerdäki bazarlary goşmak bilen, biržadan daşarky bazarda) dolanyşykda bolmaýan bolsa;

ç) düýp kärhana açyk bazarda gurallaryň haýsydyr bir görnüşini çykarmak maksady bilen, özüniň maliýe hasabatlylygyny düzgünleşdiriji edara ihermedik bolsa ýa-da ihermek boýunça işleri geçirmeýän bolsa;

d) şu düýp kärhananyň ahyrky ýa-da islendik aralyk düýp kärhanasy maliýe hasabatlylygynyň milli standartlaryna laýyk gelýän jebislendirilen maliýe hasabatlylygyny açyk elýeterli etmek üçin çykarýan bolsa.

46. Eger düýp kärhana jebislendirilen maliýe hasabatlylygyny bermekden boşadylýan bolsa, onda ol jemlenen maliýe hasabatlylygyny bermelidir.

Jemlenen maliýe hasabatlylygy – bu düýp kärhana tarapyndan berilýän maliýe hasabatlylygy bolup, ol düýp we golçur kärhanalaryň aktiwleriniň, borçnamalarynyň, maýalarynyň, girdejileriniň we çykdaýjalarynyň meňzeş maddalaryny goşmak ýoly bilen alynýar.

47. Düýp kärhananyň jebislendirilen maliýe hasabatlylygy onuň ähli golçur kärhanalarynyň maliýe hasabatlylygyny öz içine almalydyr.

48. Golçur kärhana özüniň işiniň toparyň düzümindäki beýleki kärhanalaryň işlerinden tapawutlanýandygy sebäpli jebislendirmeden çykarylmaýar. Şular ýaly golçur kärhanalary jebislendirmek we jebislendirilen maliýe hasabatlylygynda olaryň işiniň dürli görnüşleri boýunça goşmaça maglumatlary açmak ähmiýetli maglumatyň alynmagyny üpjün edýär.

49. Düýp kärhananyň we onuň golçur kärhanalarynyň jebislendirilen maliýe hasabatlylygy düzülende peýdalanylýan maliýe hasabatlylygy şol bir hasabat senesindäki ýagdaýa görä taýýarlanmalydyr. Düýp kärhananyň we golçur

kärhanalaryň hasabat seneleriniň gabat gelmeýän mahalynda golçur kärhana, jebislendirmek maksady bilen, eger bu amala aşyrarykly bolsa, düýp kärhananyň hasabat senesindeki ýagdaýa görä maliýe hasabatlylygyny goşmaça taýýarlaýar.

50. Golçur kärhananyň jebislendirilen maliýe hasabatlylygy düzülende peýdalanylýan maliýe hasabatlylygy düýp kärhananyň hasabat senesinden tapawutlanýan hasabat senesine görä taýýarlanýan mahalynda düzediş girizilmelidir. Bu düzedişlerde şol sene bilen düýp kärhananyň hasabat senesiniň arasyndaky döwürde geçirilen düýpli geleşikleriň ýa-da bolup geçen wakalaryň maliýe hasabatlylygyna eden täsiri hasaba alynmalydyr.

51. Golçur we düýp kärhanalaryň hasabat seneleri biri-birinden üç aýdan köp tapawutlanmaly däldir. Hasabat döwürleriniň dowamlylygy we hasabat seneleriniň arasyndaky islendik tapawut ol döwürden bu döwre birmeňzeş bolmalydyr.

52. Meňzeş geleşikler we meňzeş şertlerdäki beýleki wakalar üçin jebislendirilen maliýe hasabatlylygy ýeke-täk hasaba alyş syýasatynyň esasynda düzülmelidir.

53. Eger toparyň düzümindäki kärhana meňzeş geleşikler we meňzeş şertlerdäki beýleki wakalar babatynda jebislendirilen maliýe hasabatlylygyny düzmek üçin kabul edilen hasaba alyş syýasatından tapawutlanýan hasaba alyş syýasatyny peýdalanýan bolsa, onda jebislendirilen maliýe hasabatlylygyny taýýarlamagyň barşynda onuň maliýe hasabatlylygyna degişli düzedişler girizilýär.

54. Düýp kärhana bilen golçur kärhanalaryň maliýe hasabatlylygy birleşdirilende jebislendirilen maliýe hasabatlylygyna şular goşulmaýar:

a) düýp kärhananyň golçur kärhanalaryň esaslyk maýasyna maliýe goýumlary we degişlilikde, düýp kärhana degişli bölegi babatynda golçur kärhanalaryň esaslyk maýalary;

b) düýp hem-de golçur kärhanalaryň arasyndaky, şeýle hem golçur kärhanalaryň arasyndaky algý-bergileri görkezýän görkezijiler;

ç) düýp hem-de golçur kärhanalaryň arasyndaky, şeýle hem golçur kärhanalaryň arasyndaky amallardan alnan, düýp ýa-da golçur kärhanalaryň emläginiň (esasy serişdeleriniň, önümçilik ätiýaçlyklarynyň we beýlekileriň) balans gymmatyna goşulan peýda;

d) golçur kärhanalar tarapyndan düýp kärhana ýa-da şol bir düýp kärhananyň beýleki golçur kärhanasyna, şeýle hem düýp kärhana tarapyndan özüniň golçur kärhanalaryna tölenýän diwidendler. Jebislendirilen maliýe hasabatlylygynda diňe subýektleriň toparyna girmeyän kärhanalara we adamlara tölenýän diwidendler görkezilýär;

e) düýp kärhana bilen golçur kärhanalaryň arasynda, şeýle hem şol bir düýp kärhananyň golçur kärhanalarynyň arasynda önümleri (harytlary, işleri, hyzmatlary ýerlemekden) alnan girdeji we şunuň ýaly ýerlemä degişli harajatlar;

ä) düýp kärhana bilen golçur kärhanalaryň arasyndaky, şeýle hem şol bir düýp kärhananyň golçur kärhanalarynyň arasyndaky amallaryň netijesinde ýüze çykýan beýleki islendik girdejiler we çykdaýylar.

55. Eger düýp kärhana jebislendirilen maliýe hasabatlylygyny düzmekden boşadylýan bolsa, onda düýp kärhana bilen golçur kärhanalaryň maliýe hasabatlylygy birleşdirilende jemlenen maliýe hasabatlylygyna şular goşulmaýar:

düýp hem-de golçur kärhanalaryň arasyndaky, şeýle hem golçur kärhanalaryň arasyndaky algy-bergileri görkezýän görkezijiler.

56. Jebislendirilen, jemlenen maliýe hasabatlylygy düzülende Türkmenistanyň Maliýe ministrligi tarapyndan tassyklan, maliýe hasabatlylygynyň toplumlary üçin niýetlenen görnüşler doldurylýar.

Şunda:

maliýe hasabatlylygynyň görnüşleriniň üsti jebislendirilen, jemlenen maliýe hasabatlylygyndan peýdalanyjylara zerur bolan maglumatlar bilen ýetirilip bilner;

maliýe hasabatlylygynyň görnüşleriniň toparda olar boýunça görkezijiler ýok bolan maddalary (setirleri) getirilmän bilner, degişli görkezijileriň hasabat döwründen öňki döwürde bolan ýagdaýlary muňa girmeyär;

maliýe hasabatlylygynyň görnüşleriniň ol ýa-da beýleki maddasynyň (setiriniň, sütüniniň) toparda degişli aktiwleriň, passiwleriň, amallaryň ýokdugy sebäpli doldurylmadyk ýagdaýynda bu madda (setir, sütün) çyzylýar.

57. Jebislendirilen, jemlenen maliýe hasabatlylygynyň görnüşleriniň üýtgemegi oňa degişli düşündirişlerde bu üýtgemä getiren sebäpleri görkezmek bilen açylýar.

58. Berilmeli möhletiniň goşmak bilen, golçur kärhanalaryň maliýe hasabatlylygynyň (şol sanda jebislendirilen, jemlenen maliýe hasabatlylygyny düzmek üçin zerur bolan goşmaça maglumatlaryň) göwrümini we bermegiň tertibini düýp kärhana belleýär.

59. Jebislendirilen, jemlenen maliýe hasabatlylygy düzülmezinden öň düýp kärhana bilen golçur kärhanalaryň, şeýle hem golçur kärhanalaryň arasynda ähli özara hasaplaşyklar we beýleki maliýe özara gatnaşyklary deňeşdirip görülmelidir we düzgünleşdirilmelidir.

60. Jebislendirilen, jemlenen maliýe hasabatlylygyna degişli düşündirişlerde golçur kärhanalar barada şu maglumatlar açylýar:

golçur kärhanalaryň sanawy (doly ady); döwlet tarapyndan bellige alnan ýeri we/ýa-da hojalyk işiniň alnyp barylýan ýeri; düýp kärhananyň golçur kärhana gatnaşma paýy;

golçur kärhananyň satyn alynmagy we çykyp gitmegi bilen baglanyşykly, hasabat senesindeki ýagdaýa görä, toparyň maliýe ýagdaýyna we onuň hasabat döwründäki işiniň maliýe netijelerine edilen täsire berlen gymmatlyk bahasy.

61. Ministrlikler we pudak edaralary özlerine tabynlykdaky kärhanalar boýunça jemlenen maliýe hasabatlylygyny Türkmenistanyň Maliýe ministrligine, Türkmenistanyň Statistika baradaky döwlet komitetine berýärler.